VÄYLÄ/3115/00.03.02/2021

26.4.2021

Väylävirasto
Trafikledsverket

Valtiovarainvaliokunnan liikennejaosto

Asiantuntijalausuntopyyntönne 30.4.2021

Väyläviraston lausunto koskien asetuksen uudistamista unionin suuntaviivoista Euroopan laajuisen liikenneverkon (TEN-T) kehittämiseksi

Valtiovarainvaliokunnan Liikennejaosto on pyytänyt Väylävirastolta asiantuntijalausuntoa liittyen TEN-T-suuntaviivauudistukseen. TEN-T-asetuksessa määritellään mm. TEN-T-verkon laajuus ja sille asetetut kriteerit.

Väylävirasto kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi asiassa ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Ydin- ja kattavan verkon laajuus

Väyläviraston tavoitteena on, että TEN-T-asetus mahdollistaisi mahdollisimman laajan määrän tukikelpoisia hankkeita CEF2-ohjelmakauden hauissa ja edistäisi Liikenne 12 -tavoitteita.

Tulevalla ohjelmakaudella vuosina 2021-2023 ydinverkoille suunnataan vuosittain 1,9 mrd € ja kattavalle verkolle 250 M€. Ratojen investointeja kohdistuu merkittävästi kattavalle verkolle, joten Suomen saantoa edistäisi, jos nykyistä laajemman rataverkon status voitaisiin kohottaa kattavalta verkolta ydinverkolle tai nostettaisiin uusia ratoja verkolle. Ratojen ydinverkon laajentaminen hankeyhtiöiden (Turun tunnin juna, Suomirata ja Itärata) suunnittelemille radoille varmistaisi näiden uusien rataosuuksien tukikelpoisuuden.

Ydinverkkokäytävän laajennus pohjoiseen Suomeen tulee huomioida myös TEN-T-asetuksessa siten, että pohjoiseen Suomeen tulee saada multimodaali ydinverkon solmukohta (satama, lentoasema, kaupunkisolmukohta). Pohjoisen solmukohdan ydinverkon statuksesta on hyötyä myös haettaessa tukea ratahankkeille, sillä on eduksi, että rata kytkeytyy ydinverkon solmukohteisiin.

Väylävirasto
PL 33, 00521 Helsinki
Opastinsilta 12 A, 00520 Helsinki
Puhelin 0295 34 3000
Faksi 0295 34 3700
etunimi.sukunimi@vayla.fi
kirjaamo@vayla.fi
www.vayla.fi

Valtaosa Suomen ulkomaankaupan tavaravirroista kulkee meritse, eikä sille ole korvaavaa vaihtoehtoista liikennemuotoa suurien tavaramäärien kuljettamisessa. Satamien osalta tulee varmistaa, ettei liikennemääriin perustuvassa tarkastelussa karsita Suomen TEN-T-satamien verkostoa, huomioiden kuitenkin uusien potentiaalisten satamien noston mahdollisuus verkolle. Myös Saimaan sisävesiväylästö tulee sisällyttää tarkasteluun, sillä tällä hetkellä Suomella ei ole TEN-T-sisävesisatamaa, mikä on heikentänyt tuen saamista Saimaalle.

Tavoitteena on myös Suomen erityispiirteiden huomioiminen TEN-T-asetuksessa. Useimmat Suomen ratarakennushankkeet eivät täytä komission tukihankkeille asettamaa hyöty-kustannusvaatimusta. Tukihankkeiden valinnassa tulisi huomioida se, että periferisten alueiden ohuet liikenne- ja kuljetusvirrat vaikuttavat hankkeidemme hyöty-kustannuslukuihin.

Ydin ja kattavan verkolle asetettavat standardit

Tieverkko

TEN-T-asetuksessa määritellään ydin- ja kattavalle verkolle asetetut standardit. Kattavan verkon teiden tulee olla korkeatasoisia maanteitä, jolla tärkeä tehtävä pitkän matkan liikenteessä. Käytännössä on nähty valtatietason vastaavan tähän vaatimukseen.

Ydinverkon teiden tulee olla moottori- tai moottoriliikenneteitä, jolla on 100 km välein levähdysalueita ja vaihtoehtoisia polttoaineita saatavilla. Ydinverkkoon kuulumisesta aiheutuu myös muita mm. turvallisuuteen liittyviä seuranta- ja raportointivelvoitteita. Komissio voi myöntää perustelluissa tapauksissa osalta poikkeuksia, jos investointi ei ole kustannus-hyötysuhteensa puolesta perusteltavissa. CEF-rahoitusta teille myönnetään lähinnä koheesiomaiden tieturvallisuutta parantaviin hankkeisiin. Ydinverkon korkea vaatimustaso on ristiriidassa teille suunnatun CEF-rahoituksen vähyyden kanssa.

Rataverkko

Kriteerien mukaan ydin- ja kattavan verkon tulee olla sähköistetty. Sähköistykseen liittyen on saatu kansallista rahoitusta useille hankkeille, mutta verkolle jää vielä joitain puutteita. Verkolla on myös pistemäisiä kohtia, jotka eivät täytä vaadittua tavaraliikenteen matkanopeutta. Rataverkon ERTMS-vaateeseen vastataan tulevalla Digirata-hankkeella.

Rautateiden vaatimusten osalta on tärkeää, että asetus huomioi jatkossakin Suomen rautateiden raideleveyden (1524 mm), joka eroaa eurooppalaisesta standardileveydestä.

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

Väylävirastossa asian on ratkaissut Pääjohtaja Kari Wihlman ja esitellyt Toimialajohtaja Pekka Rajala.

Jakelu Suuri valiokunta / Ulkoasiainvaliokunta
Tiedoksi Väylävirasto, kirjaamo
Väylävirasto, johtoryhmä
Ojanen, Tapio
Saarlo, Anna

Väylävirasto

ASIAKIRJA

Tämä asiakirja on allekirjoitettu Väyläviraston sähköisen allekirjoituksen palvelussa. Voit varmistaa Adobe Acrobatilla sähköisen allekirjoituksen eheyden.

ALLEKIRJOITUKSET

Allekirjoittaja	**Kari Wihlman**
Allekirjoitusaika	30.04.2021 15:16
Allekirjoittaja	**Pekka Rajala**
Allekirjoitusaika	03.05.2021 08:22

ASIAKIRJAT

Asiakirja	Väyläviraston lausunto koskien asetuksen uudistamista unionin suuntaviivoista Euroopan laajuisen liikenneverkon (TEN-T) kehittämiseksi.pdf